

**PRESÓ PER AL
DETINGUT PEL
FEMINICIDI A L'EBRE**

El jutjat de Falset va decretar ahir presó provisional sense fiança per al noi de 24 anys que els Mossos van detenir dijous per la seva presumpta relació amb el feminicidi

de Mora la Nova. Dijous va aparèixer en un camp el cadàver de la Marina, una noia de 25 anys, amb evidents signes de violència. Segons fonts municipals, el detingut és un

veí de Mora d'Ebre que té antecedents per agressió sexual. Segons fonts policials, el sospitós i la víctima es coneixien, però no era del seu entorn més proper.

INFÀNCIA

Manifestació a Badalona contra l'agressió en grup a una menor. ACN

Què passa amb els menors d'edat que cometen delictes?

L'internament és l'últim recurs en un procés en què es prima la reeducació

MARTA RODRÍGUEZ CARRERA
MONTSE RIART
BARCELONA

¿No els passa res als nens que cometen algun delicte? ¿Caldria rebaixar l'edat de responsabilitat penal? Són qüestions que han sorgit recentment en l'opinió pública i publicada arran de les agressions sexuals greus comeses per nens d'onze o tretze anys contra nenes de la mateixa edat. El debat es reobre sempre que hi estan involucrats menors de 14 anys, que són inimputables legalment i per a qui només hi ha un sistema de protecció. "Això no vol dir, però, que el sistema els deixi anar i prou", asseguren des de la DGAIA (la direcció general d'Atenció a la Infància i l'Adolescència), que, afirmen, davant d'un fet delictiu greu desplega una atenció integral destinada a evitar que el menor penal continuï cometent delictes.

A diferència dels menors més grans, els menors penals no passen per un jutjat ni poden ser condemnats, però uns i altres seguiran programes de recuperació i reeducació, i els internaments són per a casos extrems. Com en el cas dels adults delinqüents, l'objectiu final és la reinserció. Legalment, als menors de 14 anys no se'ls considera delin-

qüents i passen per un circuit en què intervenen els serveis socials del seu municipi i, en cas que hi hagi un delicte més greu, la DGAIA. En aquest últim cas s'obre un expedient de risc tenint en compte "diverses hipòtesis" sobre què pot haver desencadenat el comportament, explica Pilar Polo, la psicòloga i relacions institucionals de la Fundació Vicky Bernadet, entitat que col·labora amb la DGAIA per atendre víctimes d'agressions sexuals.

De fet, es tracta d'una anàlisi que es fa a tres bandes. Després que s'hagi entès què ha passat, es desplega un pla terapèutic adaptat a cada circumstància, per si cal emfatitzar més l'àmbit social, adaptatiu o de salut mental. Hi ha lògicament una feina amb l'infractor, que per al sistema es considera una víctima a protegir, perquè reaccioni i s'adoni del mal causat, però també amb les seves famílies i amb el seu entorn.

Assenyalar no és la solució

Un dels condicionants és "la maduresa" del menor, assenyala Jorge Tió, referent d'adolescència i salut mental del Grup Sant Pere Claver, una altra entitat que col·labora amb la DGAIA. Segons explica, més que maldat, els comportaments antisocials tenen a veure amb la "immaduresa psicològica i emocional i la fal-

Radiografia
El 10% dels delictes que cometen menors de 14 anys són sexuals

Tractament
Els experts recorden que en països més punitivistes no baixa la delinqüència

ta de responsabilitat", els dos aspectes que sovint fan que els nanos actuïn "sense empatia".

Per això culpar-los, assenyalar-los com "els més dolents del món", no només no ajuda, indica Polo, sinó que més aviat té uns efectes negatius, perquè creixen "condicionats amb la mirada dels altres", diu Tió. És el mateix que argumenta David Rodríguez, membre de la junta del Col·legi de Treball Social de Catalunya i secretari de la Fundació Idees, que col·labora amb la DGAIA i es nega a alterar l'edat de responsabilitat penal. "Si no tenen prou maduresa, tampoc entendrien les mesures imposades", afirma, i subratlla que "si la solució fos el càstig, els països punitivistes no tindrien joves delinqüents".

No és el cas. Les estadístiques europees situen Espanya com un dels estats de la UE amb índexs de delinqüència més baixos. Entre els menors de 14 anys, en els últims anys s'ha mantingut estable, tret dels dos anys pandèmics, en què els expedients oberts es van reduir. Només els delictes sexuals denunciats pugen fins a doblar-se des del 2015. Els experts com Polo i Tió sostenen que no hi ha més delinqüència sinó més sensibilitat i identificació de les agressions. Per frenar aquesta violència sexual entre els més joves

(molt minoritària), Maria Jesús Larios, l'adjunta a la síndica de greuges per a la infància, insisteix en la importància que "l'educació sexoafectiva entri als currículums".

Els sexuals suposen un 10% dels delictes que cometen els menors de 14 anys, el doble dels que van perpetrar els d'entre 14 i 17 anys que han entrat al sistema de justícia juvenil, segons les dades de Justícia, un percentatge que també s'ha doblat des del 2017. Els adolescents acusats o condemnats per violació són molt pocs i la xifra no ha variat (entre 1 i 2 casos cada any, excepte el 2020, quan no se'n va registrar cap).

Més agressions sexuals

En canvi, les agressions i abusos sexuals d'adolescents a víctimes menors de 16 anys s'han multiplicat per 7 en els últims 6 anys. L'any 2017, 10 adolescents van passar pel circuit de justícia juvenil per aquest delicte. L'any passat la xifra va situar-se en 74. Malgrat l'increment d'adolescents que cometen delictes sexuals, dels 217 que l'any passat van passar pel circuit de justícia juvenil només 10 tenien una mesura d'internament i cap d'ells tenia 14 anys. Dels 90 casos d'enguany, només 4 tenen també aquesta mesura d'internament.

L'altre pilar del treball educatiu que es fa amb els menors és la família. Com amb els fills, no es pot fer un retrat robot de com són aquestes famílies, repeteixen els experts, i enumeren diferents condicionants a tenir en compte: incapacitat de posar límits i d'imposar l'autoritat, violència intrafamiliar masclista. Rodríguez afirma que "la pobresa no és cap desencadenant", tot i que sí el fet que provoqui estrès en els progenitors o desatenció per excés de feina o preocupacions.

Si amb els menors s'incideix en la reeducació i la teràpia, a la família sovint se l'ha d'acompanyar fent-li veure que "la millor manera d'estimar i reeducar el seu fill és haver-lo denunciat o deixar que segueixi el pla" dissenyat pels professionals, explica el treballador social, que afegeix que han de lluitar contra el sentiment "d'haver traït els fills o haver fracassat com a pares". De vegades els mateixos progenitors han de començar un tractament psicològic.

Un dels grans problemes per assolir l'èxit en els programes educatius és, precisament, que família i menor s'hi avinguin, i no sempre és així. "Costa que es vinculin", apunta el psicòleg Jorge Tió. Tot i l'obligatorietat de seguir amb el pla descrit pels tècnics de la DGAIA, "si no es vol col·laborar poca cosa s'hi pot fer", apunta Larios. En aquest punt és impossible no parlar de les "mancances estructurals" de recursos i professionals que pateix la DGAIA, afirma Larios, que assenyala "mancances en l'acompanyament" de famílies i menors. "A nosaltres ens arriben els menors que ens envia la DGAIA, però ¿són tots els que tenen un expedient?", deixa en l'aire una de les entitats que col·labora amb el sistema. ■